

Володимир ЮРОВСЬКИЙ

здобувач освітньо-професійної програми

«Менеджмент закладів охорони здоров'я» ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ Лідія КРУГ'ЯК

ПРАВОВИЙ БАЗИС ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРУ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Створення нової базової одиниці у складі Міністерства охорони здоров'я України (далі МОЗ) розпочалося з передачі Державною санітарно-епідеміологічною службою України ряду своїх повноважень МОЗ. Це відбулось на підставі Урядової постанови № 44 від 10.09.2014 р. У постанові йшлося про ліквідацію Державної служби з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань, поклавши її функції на МОЗ [1]. Кабінет Міністрів України 02.09.2015 р. видав Розпорядження № 909-р у якому дозволив МОЗ утворити у сфері його управління державну установу “Центр громадського здоров'я” (далі ЦГЗ) на підставі реорганізації шляхом злиття державних підприємств, установ, організацій, що визначені МОЗ, а також ті, що передані йому за переліком, визначеним Державною санітарно-епідеміологічною службою, для забезпечення здійснення функцій у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження) за загальним здоров'ям громадян України [4].

У вересні цього ж року МОЗ видав Наказ №604 від 18.09.2015р. “Про утворення державної установи “Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України” з якого розпочалося планування запуску вищезазначеної організації. У результаті на правничому рівні було проведено злиття 9-ти державних підприємств і установ, які займалися контролем, моніторингом, ліцензуванням, дослідженням у різних сферах охорони здоров'я населення. Наступним кроком було те, що МОЗ Наказом від 13.04.2016 р. №357 вніс зміни до вищезазначеного Наказу від 18.09.2015 р. № 604 і цим самим було затверджено Статут Державної установи “Центр громадського здоров'я МОЗ України” [4]. У документі було чітко прописано, які установи перестають автономно працювати і мають увійти до складу ЦГЗ, сформульовано завдання, функції, описано, яке майно переходить у користування ЦГЗ, окреслено правовий статус. У результаті метою своєї діяльності ЦГЗ мало б стати збереження і зміцнення здоров'я населення, соціально-гігієнічний моніторинг захворювань, епідеміологічний нагляд і біологічна безпека, групова та популяційна профілактика захворюваності, боротьба з епідеміями та стратегічне управління у сфері громадського здоров'я.

Свідченням остаточного створення ЦЗ стала реєстрація Державної установи у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Через кілька місяців на підставі Рішення ДП у Подільському районі ГУ ДФС у м. Києві включила ЦЗ до Реєстру неприбуткових установ та організацій України. З того моменту ЦЗ отримав офіційне право на здійснення господарської діяльності [4].

Паралельно із створенням ЦЗ було розроблено Концепцію розвитку системи громадського здоров'я в Україні, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України наприкінці листопада 2016 р. Концепція включала “комплекс інструментів, процедур та заходів, що реалізуються державними та недержавними інституціями для зміцнення здоров'я населення, попередження захворювань, збільшення тривалості активного та працездатного віку і заохочення до здорового способу життя шляхом об'єднання зусиль усього суспільства. Система громадського здоров'я як основа профілактичної медицини повинна передбачати основні заходи у сфері охорони здоров'я та бути спрямованою на збереження здоров'я населення і зменшення обсягу витрат на медичне обслуговування.” У концепції також йдеться про центри здоров'я які існують на регіональному рівні, однак через недостатнє фінансування, а також відсутність координуючої установи такі центри не інтегровані до загальної системи громадського здоров'я [2]. Зазначено також, що є низка державних та комунальних підприємств, які на своєму рівні пробують здійснювати окремі заходи щодо укріплення громадського здоров'я, але їм поодиночі на це бракує фінансових можливостей, а при спільній ініціативі бракує чіткої скоординованості дій. В основному у Концепції розглянуто усі можливі проблеми, які нагальні для профілактичних заходів в системі охорони громадського здоров'я і наведено низку пропозицій для покращення ситуації.

МОЗ зважаючи на вищезгадану Концепцію видав Наказ від 03.11.2017 р. № 1363 “Про деякі зміни питання реорганізації державних підприємств та установ МОЗ України” в якому відмінив реорганізацію семи підприємств, які були в переліку Наказу №604 від 18.09.2015р., і запропонував реорганізувати 34 державні заклади та установи включаючи регіональні лабораторні центри МОЗ України та ще низку установ [4].

На хвилі децентралізації МОЗ знову видає новий Наказ від 07.09.2018 р. № 1636 “Про деякі питання реорганізації установ МОЗ України” у якому виключає 30 державних установ, які за попереднім наказом мали б входити у структуру Центру громадського здоров'я, а залишили лише чотири. В результаті було виключено усі регіональні лабораторні центри. Тож у структуру Державної установи увійшли: Державний заклад “Український центр з контролю та моніторингу захворювань Міністерства охорони здоров'я

України”, Державна установа “Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами Міністерства охорони здоров’я України”, Державна установа “Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров’я України”, Державна установа “Український науково-дослідний протичумний інститут імені І.І. Мечнікова Міністерства охорони здоров’я України” [4].

На підставі Наказу МОЗ України від 06.09.2018 № 1629 “Про ліцензування медичної практики” Центр громадського здоров’я отримав ліцензію на “проведення господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров’я, лабораторна імунологія, вірусологія, бактеріологія, мікробіологія і вірусологія, паразитологія, клінічна лабораторна діагностика, лабораторні дослідження фізичних факторів навколишнього середовища, радіаційна гігієна; за спеціальністю молодшого спеціаліста з медичною освітою: медико-профілактична справа, лабораторна справа (гігієна), лабораторна справа (клініка)” [4].

Структура ДУ “Центр громадського здоров’я МОЗ України” від 22 грудня 2018 року включає 8 підрозділів, які очолює генеральний директор державної установи [4]. Тут теж необхідно зазначити, що ЦГЗ отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджену Наказом МОЗ України від 06.09.2018 № 1629 [4].

У червні 2018 року МОЗ України оприлюднило для громадського обговорення проект Закону “Про систему громадського здоров’я”, який би мав стати наступним етапом системних змін, які МОЗ України запроваджує у сфері охорони здоров’я. Закон бав бути спрямований на вчинення заходів для збереження здоров’я, запобігання хворобам та збільшення тривалості життя українців. Також у законі було запропоновано створити єдину систему профілактичної медицини. Пріоритетом розвитку такої системи мав би стати принцип, при якому інтереси здоров’я мають враховуватися в усіх сферах державної політики. Оприлюднений документ містить засади, напрями, завдання, механізми і строки розбудови системи громадського здоров’я для формування та реалізації ефективної державної політики зі збереження та зміцнення здоров’я населення, збільшення тривалості та покращення якості життя, попередження захворювань, продовження активного, працездатного віку та заохочення до здорового способу життя. Це стане можливим завдяки об’єднанню зусиль усього суспільства [3]. Однак до сьогодні запропонований законопроект не перейшов у статус Закону України.

Використані джерела

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 року № 442 “Про оптимізацію

системи центральних органів виконавчої влади”. 2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-p>.

2. Концепція розвитку системи громадського здоров'я в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-p>.

3. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Новини та публікації / МОЗ України оприлюднило для громадського обговорення проект Закону “Про систему громадського здоров'я”. URL: <https://phc.org.ua/news/moz-ukraini-oprilyudnilo-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proekt-zakonu-pro-sistemu-gromadskogo>

4. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Установчі документи. URL: <https://phc.org.ua/pro-centr/ustanovchi-dokumenti>

Любов ЮРЧАК

здобувачка освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування» THEU
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу THEU
Олександра ОВСЯНЮК-БЕРДАДИНА

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Передумовою до співробітництва територіальних громад, як правило, є місцеві ініціативи як форми безпосередньої участі мешканців територіальної громади у вирішенні питань локального значення за допомогою письмової пропозиції у відповідну сільську, селищну чи міську раду для прийняття відповідного рішення в межах їхньої компетенції. Законодавство чітко зазначає коло осіб, які можуть бути ініціаторами об'єднань на тимчасовій основі – сільський, селищний, міський голова, депутати сільської, селищної, міської ради, члени територіальної громади.

Пропозиція про ініціювання співробітництва оформлюється письмовим документом, який включає мету, обґрунтування доцільності об'єднання зусиль територіальних громад, сферу реалізації, форму співпраці та очікувані економічні чи соціальні результати.

Процес організації співробітництва територіальних громад регулюється Законом України «Про співробітництво територіальних громад» та передбачає наступний алгоритм дій:

- ініціювання співробітництва;
- вирішення питання щодо надання чи ненадання згоди на організацію
- співробітництва;